

Ούρσουλα Λέ Γκεν *Η πρώτη αναφορά του ξένου ναυαγού στον Κάνταν του Ντερμπ* Δίηγμα ένατο

Αυτό που ζητάς από μένα, άρχοντά μου, είναι φανερά αδύνατο. Πώς μπορεί ένας άνθρωπος να περιγράψει έναν κόσμο; Κάποιος μπορεί πράγματι να χρησιμοποιήσει ένα μικρό μολύβι για να διαγράψει ένα μεγάλο κύκλο, αλλά εάν ο κύκλος είναι τόσο μεγάλος ώστε να μην μπορεί κανείς να διακρίνει την καμπυλότητά του ακόμα και από την κορυφή ενός πύργου, τότε λοιπόν το μολύβι θα λιώσει προτού αρχίσει καν το έργο του. Πόσους άραγε τόνους μπορεί να πάρει μία φωνή; Πώς μπορεί να περιγράψει ακόμα και έναν μόνο θράχο, και ποιόν θράχο θα πρέπει να περιγράψει; Εάν αρχίσει λέγοντας ότι η Γή είναι ο τρίτος πλανήτης ενός συστήματος που αποτελείται από έννέα, ότι περιφέρεται γύρω από έναν μέτριο σε μέγεθος κίτρινο ήλιο, σε μία μέση απόσταση 93 εκατομμυρίων μιλίων, με διάρκεια περιφοράς 365 ημέρες, και μία περίοδο περιστροφής 24 ώρες, και ότι έχει έναν δορυφόρο, την Σελήνη, τί θα σου είχα πει εκτός από το ότι ένας χρόνος είναι ένας χρόνος, ένας μήνας είναι ένας μήνας, και μία ημέρα είναι μία ημέρα, πράγματα που ήδη γνωρίζεις;

Αλλά εφόσον ξέρω ότι γνωρίζεις ότι αυτό που είχες την ευχарιστήση να μου ζητήσεις είναι αδύνατο, και ακόμα ότι δεν το ζήτησες από έπιπολαίωση ή από σκληρότητα, το μόνο που μπορώ να κάνω είναι να απαντήσω: γνωρίζοντας ότι και σύ ξέρεις ότι η απάντησή μου, με όλα της τα λόγια, μπορεί να μην σημαίνει τίποτα στο τέλος πέρα από: Συγγνώμη.

Πριν από μία στιγμή καθώς είδα φευγαλέα με την άκρη του ματιού μου το τεράστιο έργο που με περιμένει, σαν μία όροσειρά όπου πρέπει να αναρρηχηθώ, μου ήρθε η ιδέα ότι ίσως κρύβεται κάποιο απώτερο κίνητρο πίσω από την παράκλησή σου. Ζητώντας μου να σου περιγράψω τον κόσμο μου, ίσως δεν ήθελες καθόλου πληροφορίες γι' αυτόν. Ίσως δεν σκόπευες να προσέξεις τα λόγια μου, αλλά μόνο τις σιωπές ανάμεσα στις φράσεις, από τις οποίες θα μάθαινες πολλά για τον δικό σου κόσμο. Εάν συμβαίνει αυτό, δεν έχω καμιά αντίρρηση: σ' αλήθεια προτιμώ μία τέτοια συμφωνία. Η δουλειά μου τότε δεν θα είναι να περιγράψω τον κόσμο μου με γενικούς όρους τέτοιους που να μπορούν να εφαρμοστούν σε όλους τους κόσμους. Εάν γλώσσα της άστρονομίας, της φυσικής, της χημείας, της βιολογίας κ.τ.λ., αλλά μάλλον η ενασχόληση με το άτομικό και το φευγαλέο, το απρόοπτο και το ιδιόρρυθμο: όχι μία περιγραφή της τάξης των ανθρώπων φυτών, αλλά η αναφορά στο έντονο άρωμα ενός τριαντάφυλλου Σέσιλ Μπρούνερ ολάνθιστου σ' ένα μπαλκόνι που κατοπτρεύει έναν μεγάλο όρμο περιτριγυρισμένο από τα φώτα των πόλεων μέσα στην ομίχλη ενός ήρεμου Σεπτεμβριώτικου δειλινού: όχι η σύνοψη της εξέλιξης της νοημοσύνης ή της διαδρομής της ανθρώπινης ιστορίας, αλλά μία, ίσως άρκετα έκτακταμένη, διήγηση για την αδελφή της γιαγιάς μου, την Ελιζαμπεθ. Καμιά γενική ιστορική αφήγηση, ούτε ακόμα μία λεπτομερειακή μελέτη της μετανάστευσης των λευκών ανθρώπων προς τα δυτικά όπως κορυφώθηκε και τερματίστηκε στα ίχνη των πιονιέρων διασχίζοντας τις Μεγάλες Πεδιάδες, τα Βραχώδη Όρη, την Σιέραρα μέχρι την Ακτή του Ειρηνικού, δεν θα μπορούσε να σου δώσει μία απράνταχη απόδειξη για την αναγκαιότητα της ύπαρξης της αδελφής της γιαγιάς μου, της Ελιζαμπεθ. Ακόμα και αν περιλάμβανα στην εξιστόρησή τους λεπτομέρειες όπως τις περιουσίες των ξεχωριστών οικογενειών των άποικων του Γουαϊόμινγκ, ή ύπαρξη της αδελφής της γιαγιάς μου θα εξακολουθούσε να φαίνεται τυχαία. Μόνο εάν μπορούσα να περιγράψω την ίδια, τη ζωή της, τον θάνατό της, θα μπορούσες να αντιληφθείς κάπως την απόλυτη αναγκαιότητα της ύπαρξής της, και, μέσα από αυτή, να κατανοήσεις ίσως μέχρι ένα σημείο αυτή την χλιετή μετακίνηση προς τα δυτικά που τερματίστηκε στις άκτες μιας απέραντης θάλασσας που γεννά όμιχλες: και, μέσα από αυτό, ίσως δεις με καινούργιο μάτι κάποια αρχαία μετανάστευση του δικού σου λαού, ή την έλλειψη μεταναστευτικών κινήσεων στην ιστορία του λαού σου: ή την φύση της άποτυχίας, ή τον χαρακτήρα της αδελφής της δικής σου γιαγιάς, ή την ίδια σου την ψυχή.

Άρχοντά μου, καταλαβαίνω ότι αντί να απολογούμαι και να χροντριθώ θα έπρεπε μόνο να σε ευχαριστήσω για την έντελώς αναπάντεχη και καλόδεκτη ευκαιρία να μιλήσω για την αδελφή της γιαγιάς μου, και να αρχίσω άμεσα την διήγηση. Είναι μία ευκαιρία που δεν δίνεται συχνά στον Δεύτερο Αξιωματικό ενός διαστημόπλοιου του Γήινου Διαστημικού Στόλου.

Αλλά δεν νομίζω ότι θα αρχίσω με την αδελφή της γιαγιάς μου. Είναι ένα δύσκολο θέμα, και μου πέρασε από το νού, καθώς βρισκόω το θάρρος να ρίξω μερικές γρήγορες ματιές κατευθείαν στα φοβερά βουνά που θα πρέπει να σκαρφαλώσω (και από τις κορυφές τους ποιόν όμιχλοσκέπαστο ύκεανό θα δώ;), ότι δεν έχει σημασία το από που θα αρχίσω, και ότι ακόμα δεν χρειάζεται να μείνω απόλυτα πιστός στα γεγονότα. Οτιδήποτε και αν σου πω, εάν παρακολουθείς τις σιωπές ανάμεσα στις φράσεις, θα ακούσεις την αλήθεια. Όπως στη μουσική, όταν κάποιος έχει πιάσει τον ρυθμό, την διαδοχή ανάμεσα στους ήχους και τις παύσεις, τότε ακούει την μελωδία. Τέλικά ένας μόνο είναι ο σκοπός που μπορώ να τραγουδήσω. Ετσι θα αρχίσω με ένα παραμύθι.

Μία φορά και έναν καιρό υπήρχε μία πόλη. Όλες οι άλλες πόλεις όλων των εποχών και των τόπων ήταν όμοιες σε πολλά. Αυτή η πόλη διέφερε από όλες τις άλλες, σε πολλά: και παρόλα αυτά εκπροσωπούσε πιά τέλεια από όλες τους την ιδέα της πόλης. Την κατοικούσαν πουλιά, γάτες, άνθρωποι, και φερωντά λιοντάρια, σε ισοψηθείς περίπου ομάδες. Τα λιοντάρια ήταν όλα μορφομένα. Σπάνια έβλεπε κανείς ένα λιοντάρι χωρίς ένα θιβλίο στο πόδι του. Οι γάτες ήταν αγράμματες, αλλά εξαιρετικά πολιτισμένες. Παρατηρώντας μία μεγάλη οικογένεια να αναπαύεται στην πρασινάδα ενός σκιερού κήπου προφυλαγμένου από κάθε εισβολή, ή την τελετουργική αντιπαράθεση των γάτων στις εγκαρποφώτιστες πλάκες μιας πλατείας της πόλης, ή την ναυελική βόλτα από σκεπή σε σκεπή μιας νεαρής γάτας με μεταξένιο άσημί τρίχωμα, θα μπορούσες κάλλιστα να συμπεράνεις κανείς όχι μόνο ότι η πόλη είχε χτιστεί για τις γάτες, αλλά και ότι οι γάτες ήταν αυτές που είχαν τελειοποιήσει την τέχνη της ζωής στην πόλη. Μόλις κύταζε όμως ένα λιοντάρι ήταν υποχρεωμένος να το άμφισθητήσει αυτό: γιατί, παρόλη την ομοιότητα με τις γάτες στη μορφή και τα χαρακτηριστικά, η απόλυτη ήρεμία των λιονταριών, ή καθολική τους έκφραση

της καλοπροαίρετης περηφάνειας και της συνειδητής υπεροχής, σίγουρα έδειχνε μία διανοητική κατάσταση που ξεπερνούσε την απλή ευτυχία, και πλησίαζε τη χαρά. Μπορούσες να δεις το πτώμα μιας γάτας να επιπλέει κάτω από μία γέφυρα μαζί με μπουκάλια από άναψικτικά και σπασμένα πορτοκάλια, αλλά ανυψώνοντας το βλέμμα από αυτό το θλιβερό θέαμα θα έβλεπες δίπλα στα σκαλιά της γέφυρας ένα λιοντάρι να κυτάζει με μακάρια σοβαρότητα μέσα από την χαίτη του, με τα πέτρινα φτερά σαν τολμηροί ζητιάνοι. Καθημερινά καλύτερο τόπο θα μπορούσε ποτέ να πετάξει;

Είναι εύκολο να υποθέσει κανείς ότι τα πουλιά ήταν οι λιγότερο εύτυχημένοι κάτοικοι της πόλης. Πολλά ζούσαν σε κλουβιά. Αυτοί οι φυλακισμένοι θέβια δεν φαινόταν να είναι δυστυχημένοι, καθώς τραγουδούσαν περικοιμημένες καντέντες στο στίλ του Βιβάλντι από την αύγη ως το δειλί μέσα στα στενά δρομάκια, τσιμπολογώντας τους σπόρους τους και κυτίζοντας έκστατικά τα μικρά τους κίτρινα είδωλα στα Χριστουγεννιάτικα στολίδια που κρεμόταν στα εύρυχωρα κλουβιά τους. Παρόλα αυτά όμως ζούσαν σε κλουβιά. Τα περισσότερα ζούσαν ελεύθερα, αλλά μόνο σαν τολμηροί ζητιάνοι. Καθημερινά ανταποκρινόταν στο κάλεσμα από τις καμπάνες για την έλεημοσύνη τους, και ανάμεσα στα σουσίτια τους παρενοχλούσαν τους τουρίστες για περισσότερη έλεημοσύνη. Ήταν ίσως η πικρία τους για το ότι είχαν υποβιθιστεί έτσι στην τάξη των εξαρτημένων, των χωρίς δικαιώματα, ο σκοτεινός θυμός τους γιατί είχαν στη διάθεσή τους λίγα δέντρα για να κουνιάσουν και ελάχιστους κινδύνους να αποφύγουν, που έκανε τα περιττώματά τους τόσο διαβρωτικά. Οποιοδήποτε και αν ήταν το κίνητρό τους, τα περισσότερα κατέστρεφαν μερικά από τα πιο φινά στοιχεία των οικοδομημάτων της πόλης, αφοδεύοντας επίμονα και καταστρεφικά στην εύφρατη πέτρα των περιζωμάτων, των πυραμίδων, των γλυπτών. Ούτε ακόμα και τα λιοντάρια μπορούσαν να ξεφύγουν από τα περισσότερα. Σ' αυτό το έργο της καταστροφής, πάντως, τα περισσότερα ύστερουσαν σε σχέση με τους ανθρώπους, των οποίων τα εργοστάσια στη γειτονική στεριά ανέδιδαν ατμούς που ξεπερνούσαν κατά πολύ την διαβρωτική δύναμη των πιο συνειδητών ταξικά περιστριών, και οι βενζινάκατοι είχαν έμπλακει με μανία στην προσπάθεια να βουλιάζουν την πόλη προτού θρυμματιστεί.

Γιατί ήταν ακριβώς αυτή η εύφρατη ποιότητα που έκανε την Βενετία να διαφέρει ξεκάθαρα από όλες τις άλλες πόλεις και ταυτόχρονα να αποτελέσει το παράδειγμα και την περιγραφή όλων τους και της κάθε μιάς.

Μία πόλη, μία λαμπρή, παλιά, πυκνοκατοικημένη, ζωντανή πόλη γεμάτη από χιλιάδες δραστήριες ζωές, που θα μπορούσε να καταστραφεί από ένα περιστέρι - ή μία βενζινάκατο - ή μία τουλούπα καπνού; Γελοίο!

Αλλά τότε τι είναι αυτό που καταστρέφει τις πόλεις; Γιατί έχουν καταρρεύσει οι δυνατοί; Κύταξε, και θα θρείς ένα ψεύτικο λόγο: ένα μπρούτζινο κλειδί: δύο άντρες που κουβεντιάζουν πίνοντας κρασί: μία αλλαγή στο κλίμα: την άφιξη λίγων Ισπανών. Τίποτα. Ενα περιστέρι, μία βενζινάκατο, ένα κλικ σ' έναν μετρητή Γκράικερ.

Το πρώτο μάθημα της Βενετίας, λοιπόν, είναι η θνητότητα.

Παρεξηγημένο από τους Γερμανούς και άλλους θαρβάρους από το βορρά (ή πόλη πολιορκούταν πάντοτε από Γερμανούς, και στην πραγματικότητα θεμελιώθηκε στο πιο απόμακρο μέρος της λιμνοθάλασσάς της σε μία προσπάθεια να αποφύγει τις καταπιεστικές επισκέψεις από τους Λογγοβάρδους τουρίστες - μία προσπάθεια που απέτυχε, στο τέλος), αυτό το τελείως ειλικρινές μήνυμα έχει έρμηνευτεί, με όλη την μεγαλοπρεπή μθελύνοια της Τευτονικής σκέψης, σαν ένα σημάδι ότι επειδή η Βενετία είναι περισσότερο από το συνθησμένο θνητή γι' αυτό η Βενετία είναι μία πόλη του θανάτου, μία πόλη που πεθαίνει από άρρωστια, παρακμή, μία πόλη χωρίς ύλη οικονομική ζωή, που επιβιώνει όπως τα περιστέρια της σαν ένα παράσιτο των επισκεπτών, μία πόλη νοσηρότητας σε ένα εμπύρετο όνειρο, ένας τόπος όπου ηλικιωμένοι παιδεραστές πηγαίνουν για να πεθάνουν. Αυτά είναι, βέβαια, θλακείες. Οτι είναι περισσότερο θνητό είναι περισσότερο ζωντανό. Δεν υπάρχει άλλο μέρος στον κόσμο όπου η πρόσνη, όμορφη, μοναχική παλιόρρη της ζωής είναι τόσο έντονη, όπου αισθάνεται κανείς πιο ζωηρά την παρουσία των ζωντανών πουλών, των γάτων, των λιονταριών, και των ανθρώπων που περπατούν, συζητούν, τραγουδούν, μιλούν, άνεθοκατεβάδουν μεταλλικά ρολά σε καταστήματα, μαγειρεύουν, προγευματίζουν, παντρεύονται, πηγαίνουν σε κηδείες, μεταφέρουν Κόκα Κόλα και κολοκυθάκια από τόπο σε τόπο σε θάρκες με το σήμα της Κόκα Κόλα και των κολοκυθιών, θνάζουν λόγους, ακούνε ραδιόφωνο και παίζουν μουσικά όργανα, πουλάνε γιό - γιό με μπαταρίες που λάμπουν σαν πυγολαμπίδες καθώς ταλαντεύονται πάνω κάτω στους σπάγγους τους μέσα στο σουρόπου μορσοτά στις πόρτες του μεγάλου καθεδρικού ναού, το σκάζον από το σχολείο, κλοτσούν μπάλες ποδοσφαίρου, έρχονται στα χέρια, ψαρεύουν, φιλιούνται, ρίχνουν δακρυγόνα σε διαδηλωτές, διαδηλώνουν, μικραίνουν την διάρκειά της ζωής τους φυσώντας άπιστευτα εύφραστα μιχλιμπιάσια από χρωματιστό γυαλί, κ.τ.λ., κ.τ.λ. - μ' άλλα λόγια, ζούν. Εάν ήμουσ ένας γρηλάδες Γερμανός παιδεραστής με τάσεις αυτοκαταστροφής, θα αισθανόμουνα τελείως άνοητος στη Βενετία, κατευθείαν μέσα από την ψυχή μου.

Εχω ακούσει δύο Βενετσιάνες νοικοκυρές στα σκαλοπάτια ενός πράσινου καναλιού να συζητούν τις ιδιότητες των διάφορων ηλεκτρικών μπλέντερ για είκοσι δόλοκληρα λεπτά, με λεπτομέρειες και με τεράστια ενεργητικότητα. Η συζήτηση δεν διακρινότανε για πυρετώδη έκσταση που να κατατρυχεται από το φάσμα του θανάτου. Αντίθετα, ένας λόγος που η ζωή είναι τόσο έντονη εκεί είναι γιατί μπορείς να την ακούσεις. Σε άλλες πόλεις πνίγεται από τον ήχο των μοτέρ. Αυτό που ακούς στις άλλες πόλεις είναι ο θόρυβος που κάνουν οι μηχανές. Αυτό που ακούς, κυρίως, στη Βενετία είναι ο θόρυβος που κάνουν οι άνθρωποι. Επίσης και τα πουλιά: οι γάτες όταν είναι έρωτευμένες: τα λιοντάρια δεν κάνουν κάποιο αξιοσημείωτο θόρυβο, παρόλο που το θιβλίο που κρατούν λέει ψυθριστά, *Ειρήνη σ' εσένα, Μάρκε, εύαγγελιστή μου*. Και έτσι η σιωπή της Βενετίας είναι η πιο θορυβώδης σιωπή που μπορεί κανείς να φανταστεί.

Όταν θρισκόμουν εκεί έξω στο κενό ανάμεσα στα άστρα, και το είχα ακούσει και είχα τρομοκρατηθεί, βρήκα έναν τρόπο να απαλλαγώ από αυτόν τον τρόμο που με απορροφούσε (και ποτέ ανέφερε ο Πασκάλ, παρόλο που δεν είχε πετάξει ποτέ με ένα διαστημόπλοιο) και να ξαναβρω τον εαυτό μου: Προσποιηθήκα ότι ζηπουόσα μάλλον νωρίς το πρωί σε ένα δωμάτιο ξενοδοχείου στη Βενετία. Αρχικά έπικρατει ψυχία, απόλυτη σιγή, ή ήρεμία της άταραξης, όμιχλοσκέπαστης, γαλαζοπράσινης λιμνοθάλασσας, ή ήρεμία του μικρού καναλιού ανάμεσα στους πέτρινους τοίχους των κτιρίων που σχηματίζουν γωνία. Ξέρω ότι η γέφυρα κοντά στην είσοδο του ξενοδοχείου αντίκατοπρίζεται σ' αυτή την ήσυχια, με την καμάρα της να διαγράφει έναν τέλειο κύκλο. Πέρα από αυτή την γέφυρα είναι μία άλλη γέφυρα, και μία άλλη πέρα από αυτή, κάθε μία ολοκληρωμένη από την άντανάκλασή της: άερας, νερό, πέτρα, γυαλί, σ' ένα σύνολο. Ενα περισσότερο γυαλικά στις αυτές δύο από το παράθυρο του υποδοματίου φωνάζει *ούκουλού ρου*. Αυτός είναι ο πρώτος ήχος: αυτός, και ο άμυδρός ψιθύρος του ανέμου που χαιδεύει τα φτερά του περιστεριού. Θήματα κατεβαίνουν τον δρόμο, περνούν την είσοδο του ξενοδοχείου, διασχίζουν την θολωτή γέφυρα, χάνονται: ο δεύτερος ήχος, ή σύμπλεγμα από ήχους και σιωπές. Κάποιος σπάει μερικά γυαλικά κάτω στην άλλη του ξενοδοχείου. Πάντοτε σπάζον γυαλικά στις αυτές δύο Βενετσιάνικων ξενοδοχείων το πρωί: μπορεί να είναι μία τυπική καθιερωμένη ιεροτελεστία της αύγης, ή ένας τρόπος να απαλλαγούν από τα μιχλιμπιάσια που έμειναν απόλυτα χθές στα τουριστικά φτηνομάγαζα, δεν ξέρω. Ίσως είναι ο τρόπος που πλένουν τα πιάτα στη Βενετία. Ενας ξαφνικός αλλά μελωδικός ήχος, που ακολουθείται από δυνατές θρισίες και ένα γέλιο. Τώρα είμαι σχεδόν άσφαλής από τους τρόπους του αντίσπικου κενού. Κάτω στην άλλη ένα ραδιόφωνο παίζει καθώς σκουπίζουν τα γυαλιά. Κάποιος σε μία από τις γέφυρες φωνάζει κάτι στη Βενετσιάνικη διάλεκτο, που δεν μπορώ να καταλάβω καλά, σε κάποιον άλλο σε μία άλλη γέφυρα: και τότε οι μεγάλες καμπάνες του Αγίου Μάρκου και οι μικρότερες καμπάνες σε τρεις γειτονικές εκκλησίες αναλαμβάνουν όλες σχεδόν ταυτόχρονα να προσκαλέσουν τους ενόριτες στον Ορθρο. Ολα είναι μουσική, και βρισκόμαι άσφαλής στα πατάρια εδάφη, ακούγοντας την βαθιά, άσυνήθιστη σιωπή της πόλης της ζωής.

Δεν γεννήθηκα εκεί και ποτέ δεν έζησα εκεί. Όταν λέω «άσφαλής στα πατάρια εδάφη» μιλώ μεταφορικά.

Εχω επισκεφτεί την Βενετία τέσσερις φορές, κάθε φορά για τέσσερις μόνο μέρες. Κάθε φορά είχε θυθιστεί λίγο περισσότερο στο νερό.

Εάν θα με ρωτούσες στα ίσια (όπως μου ζήτησες να σου περιγράψω τη Γή) εάν θα ήθελα να γυρίσω στη Γή και γιατί, θα μπορούσα κάλλιστα να απαντήσω: «Ναι, για να δω την Βενετία τον χειμώνα». Την έχω δει μόνο στο τέλος της άνοιξης και στη διάρκεια του καλοκαιριού. Τον χειμώνα, όπως μου έχουν πει, κάνει τρομερό κρύο, και τα μουσεία είναι κλειστά πιο συχνά από ότι το καλοκαίρι, ώστε να μην μπορείς να πάς και να ζεσταθείς στις κόκκινες και χρυσές φωτιές του Τσιανού και του Βερονέζε. Η λευκή ομίχλη παρασύρεται ανάμεσα στις πέτρες. Στις θύελλες του χειμώνα η πλατεία του Αγίου Μάρκου, το ωραίοτερο λιβινγκ ρούμ που χτίστηκε ποτέ, που έχει για όροφή του τον οπάλινο ουρανό, συχνά έχει πλημμυρίσει. Και στον ίδιο τον καθεδρικό ναό έχει εισβάλλει η θάλασσα, με τα κύματα και τα μωσαϊκά να ανταλλάζουν τις περιπλοκές και άστραφτερές τους άντανάκλασεις, τους πέντε χρυσούς τρούλους να επιπλέουν σαν αερόστατα πάνω από τα πανύψηλα κύματα, τα τέσσερα μπρούτζινα άλογα του Ποσειδώνα να ρουθουνίζουν και να τρεμουλιάζουν καθώς όμιζονται το φυσικό τους στοιχείο. Χωρίς άμφισθησία τα λιοντάρια τρούλους να επιπλέουν από ψηλά με αδιάφορη και σκουβρωτή συγκράτηση, μη κάνοντας τον κόπο να κινήσουν τα διπλωμένα φτερά τους. Οι γόνδολες, υποθέτω, θα επέπλεαν δεμένες στην ίδια την κορυφή του ριγωτού τους άγκυροβόλιου, ή θα είχαν άποσυρθεί σιθασμένες μέχρι τα ταβάνια σε υπερπλήρη λεμθητοστάσια: ή θα παρασύρονταν κατά μήκος της μεγάλης πλατείας κάτω από τα άλογα και τα χρυσαφένια αερόστατα, την πομπή των Αγγέλων και των Τριών Βασιλιάδων, το καμπαριό που έπεσε το 1903 αλλά σβήθηκε πάλι ψηλά, τα ταραγμένα περιστέρια που θα έψαχναν για το καθημερινό τους σουσίτιο στα ρηγά, κρύα, γκρίζα κύματα. Κάτω από τα κύματα θα τρεμόφεγγαν το βράδυ τα φωτεινά γιό - γιό άνεθοκατεβαίνοντας στο σπάγγου τους, έλκοντας τα φαντάσματα των Λογγοβάρδων που έχουν πνιγεί πρό πολλού.

Τον χειμώνα και το καλοκαίρι, οι γόνδολες ήταν μαύρες. Βάφτηκαν μαύρες πριν από πολύ καιρό για να πενήθουν κάτι - την απώλεια μιας μάχης, την πτώση της Δημοκρατίας, τον θάνατο ενός μορού - δεν μπορώ να θυμηθώ γιατί οι γόνδολες βουτήχτηκαν στο πένοθ. Ήταν οι πιο κομψές θάρκες που κατασκεύασαν ποτέ οι άνθρωποι, πιο αρμονικές ακόμα και από το πλοίο που με έφερε εδώ. Η προειδοποιητική κραυγή του γονδολιέρη, καθώς οδηγούσε το πλεούμενο του προς την ήλιοφώτιστη άκρη ενός στενού πλευρικού καναλιού κάτω από μπαλκόνια και θολωτές γέφυρες, μέσα από τρεμουλιαστές σκιές, ήταν χαμηλόφωνη και όμως ακουγότανε καθαρά μέσα στους δρόμους της πέτρας και του νερού: «Χού-u-u», φώναζε, και οι γάτες και τα λιοντάρια στις ζεσταμένες από τον ήλιο γωνίες των γεφυριών άκουγαν και δεν έλεγαν τίποτα, όπως εσύ, άρχοντά μου, κάνεις τώρα.

Μετάφραση: *Ελένη Ανδρικοπούλου*

Εικονογράφηση: *Θανάσης Παπιώτης*